

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

รัตนภรณ์ เผ่าฟู

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF EXTENDED EDUCATIONAL OPPORTUNITY
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

RATTANAPORN PAOFOO

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ของ รัตนาภรณ์ เผ่าฟู

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์นภัส มโนการณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชระ จตุพร)

อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	รัตนาภรณ์ เผ่าฟู, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชรระ จตุพร
คำสำคัญ:	การบริหารงานวิชาการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู
ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
จำนวน 181 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน
แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
มีค่าความสอดคล้องระหว่างค่าถามและวัตถุประสงค์ที่ระดับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบ
ค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างรายคู่โดย
วิธีทดสอบความแตกต่างของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวม
จำนวน 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน
ผลการเรียน อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
2) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการนิเทศทางการศึกษาและ
ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับ
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาและ
การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

Title: A STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF EXTENDED EDUCATIONAL OPPORTUNITY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

Author: Rattanaporn Pafoo, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Watchara Jatuporn

Keywords: Academic Administration

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: 1) To study the state of academic administration of school administrators and teachers in educational opportunity expansion schools under the Office of Phayao Primary Educational Service Area 1 school which consists of school director and teacher on the academic administration of educational opportunity expansion schools under the Phayao Primary Educational Service Area Office 1 classified by age, education level and work experience. The sample group was Personnel in the Educational Opportunity Expansion School under the Office of Phayao Primary Educational Service Area 1 consisted of school administrators and teachers from 26 schools by simplifying the sampling from Craigie and Morgan's ready-made table. The sample group in each school according to the size of the school and the proportion of the population were 181 people. The tool used was a questionnaire with a 5-level estimation scale. There was a consistency between questions and objectives between 0.67–1.00 and a reliability of 0.99. Data analysis was percentage, mean, standard deviation. T test F value test one-way analysis of variance and the pairwise differences were examined by the Scheffe difference test. The results of the research found that 1) The condition of academic administration of educational opportunity expansion schools under the Office of Phayao Primary Educational Service Area Office 1 in the overall amount of 7 aspects was at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was learning process development. was at the highest level, followed by measurement, evaluation and transfer of learning results. at a high level and curriculum development of educational institutions 2) Comparison of academic administration conditions of educational opportunity expansion schools under the Office of Phayao Primary Educational Service Area Office 1 classified by age of school personnel. Overall, it was found that there were differences. were different at the statistically significant level of 0.05. When considering each side, it was found that there were different levels of academic administration of schools at the statistically significant level of 0.05, including educational supervision and development and the use of technological media for education Classified by level of education, there was no difference. Classified by work experience. Overall, it was found that there was no difference. When considering each side, it was found that there were different levels of academic administration of schools at the statistical significance level of 0.05, namely development and use of educational technology media.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ้อ อาจารย์และรองคณบดีฝ่ายแผนงานและคุณภาพนิสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายคุณวัฒน์ สมบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจำโก้ และนางสาวรุสนันท์ แก้วตา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งทางด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำ แก้ไขให้สมบูรณ์ และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามทำให้งานวิจัยแล้วเสร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

รัตนภรณ์ เผ่าฟู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	11
การบริหารการศึกษา	12
หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	14
ขอบข่ายของงานวิชาการ.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
สรุปกรอบแนวคิด	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทาง การศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1	63
ตอนที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนก ตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน.....	75
บทที่ 5 บทสรุป.....	82
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย	86
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	100
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	101
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม.....	109
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)	114
ประวัติผู้วิจัย	118

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชอบข่างานวิชาการ	29
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน	61
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวม	63
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	64
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	66
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน.....	68
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	70
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา	71
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	72

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	74
ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน	75
ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe') ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้าน การนิเทศทางการศึกษา จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน.....	77
ตาราง 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's) ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน	77
ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน ในภาพรวม	78
ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร ในโรงเรียน.....	79
ตาราง 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's) ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้าน การพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของบุคลากรในโรงเรียน.....	81

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	55
---------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด และคุณภาพชีวิตของคนในชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนจึงเป็นองค์กรที่มีหน้าตาในการจัดการศึกษาในระบบให้แก่คนในชาติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้โดยมุ่งจัดการศึกษาให้เป็นเลิศด้วยการทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนการสอนมีคุณภาพ ห้องเรียนมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวต้องใช้กระบวนการบริหารการศึกษา ดังที่ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ (2563, หน้า 28) ได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนที่ดี หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย และอื่น ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารของโรงเรียนไว้ 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป งานบริหารทั้ง 4 ด้าน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 1) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้น นอกจากนี้ จันทราณี สงวนนาม (2553, หน้า 143) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญไม่ต่างกัน แต่ถือว่าเป็น

เพียงส่วนส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจะศึกษาว่าสถานศึกษาใดที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ สามารถดูได้จากการที่สถานศึกษามีขอบข่ายของงานวิชาการอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน และครุมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 82) กล่าวไว้ว่าระบบการศึกษาของประเทศไทยได้รับการปฏิรูปครั้งใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษาครั้งนั้นคือ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” จวบจนปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการมากกว่า 15 ปี แต่การศึกษาไทยยังคงพบความท้าทาย ในเรื่องของคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศที่ยังไม่ไปถึงมาตรฐานระดับสากลสถานศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อมสูงในการจัดการศึกษาในประเทศไทยมีเพียงร้อยละ 17 ส่งผลให้ประเทศไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ในอันดับที่ 79 จากทั้งหมด 170 ประเทศ นอกจากนี้ความท้าทายในเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการศึกษายังทำได้น้อย จากความท้าทายนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการในสถานศึกษา คงไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบในการจัดการกับความท้าทายในด้านคุณภาพและการบริหารจัดการศึกษาได้ ดังนั้นสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันจะสามารถใช้หลักการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการเรียนรู้ โดยยึดแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต โดยกระจายอำนาจ ยืดหยุ่น และให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจัดการกับความท้าทายและยกระดับคุณภาพการศึกษาในประเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาวะเยา เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอแม่ใจ อำเภอดอกคำใต้ และอำเภอภูกามยาว ในปีการศึกษา 2565 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 83 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจและสังคม โดยจัดการศึกษาให้แก่เด็กเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พื้นที่ตั้งของชุมชน และศักยภาพด้านการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ทุกคนได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เมื่อจำแนกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดในเกณฑ์การย้ายผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี พ.ศ.2564 พบว่า มีโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คน ลงมา จำนวน 11 โรงเรียน และมีโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน จำนวน 15 โรงเรียน เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักเรียนแล้วพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดที่มีขนาดเล็กมีจำนวนหลายโรงเรียนและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีขนาดกลางก็มีจำนวนนักเรียนไม่แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กมากนัก

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ที่กล่าวไว้ในแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2562-2565 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2562, หน้า 20-21) พบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านคล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน โดยปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่า ในอดีตรัฐบาลมุ่งเน้นการจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีประชากรเพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้เข้าเรียน แต่ปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวมานั้นได้ลดลง ประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดจำนวนลง จึงทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ส่งผลให้มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน และนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูได้สอนไม่ตรงตามวิชาที่มีความถนัดเนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนนักเรียนที่น้อย จึงไม่สามารถมีครูครบทุกวิชาได้ เป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดอัตรากำลังสายงานการสอนและเกณฑ์มาตรฐานวิชาเอกที่กำหนดให้มีในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูสอนไม่เต็มเวลาและความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย ท้ายที่สุดจึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำตามมา สะท้อนผ่านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติของนักเรียนในบางวิชาที่ต่ำกว่าระดับประเทศ ปรากฏในรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 โดยกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2565, หน้า 1-3) ดังนี้

- 1) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนผลการประเมินด้านการอ่านรู้เรื่องมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ
- 2) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนผลการประเมินความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านภาษาไทย และคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 2 ด้าน ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 3) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยทุกรายวิชาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ แต่ในรายวิชาคณิตศาสตร์มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องปรับปรุงจำนวน 1 มาตรฐาน 4) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนผลการทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 4 วิชา มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และครูสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แตกต่างกัน

2. บุคลากรในโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แตกต่างกัน

3. บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้วิจัยเลือกศึกษาข้อมูลจากประชากร ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 26 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 325 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 คน และครู จำนวน 300 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 181 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการที่ทำการศึกษา โดยมีการยึดกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการตามที่กฎกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) จากนั้นจึงได้ทำการสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจากเอกสารและงานวิจัยจากแนวคิดของผู้วิจัยจำนวน 8 คน ออกเป็น จำนวน 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น

อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

อายุ ได้แก่

1. ไม่เกิน 30 ปี
2. 31-40 ปี
3. 41-50 ปี
4. 50 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา ได้แก่

1. ปริญญาตรี
2. สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการทำงาน

1. ไม่เกิน 10 ปี
2. 11-20 ปี
3. 21-30 ปี
4. 31 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอแม่ใจ และอำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารทุกด้านภายในสถานศึกษา ทั้งด้านทรัพยากร ด้านบุคคล และด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ดำเนินงานโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยดำเนินไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคม

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากสามารถสะท้อนมาตรฐานและและคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยบุคลากรทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นกระบวนการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศทางการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรที่เริ่มตั้งแต่สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดทำและการใช้หลักสูตร จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้ มีการนิเทศ

ติดตามการใช้หลักสูตร มีการสรุปผลและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน มีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ครูมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด และนำผลการประเมินไปวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ

ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางในการวัดผล ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัด และประเมินผลที่มีมาตรฐาน และใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง มีการตัดสินผลการเรียนรู้ ความสามารถและทักษะของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน ครูสามารถนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ และผู้บริหารสามารถนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้วางแผนปรับปรุง พัฒนาและช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานได้ และสถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาได้

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัย โดยสถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู มีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ด้านกรณีศึกษาทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานติดตามผลการปฏิบัติงานของครู การอำนวยความสะดวก สนับสนุนและช่วยเหลือครูในการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นขวัญและกำลังใจให้กับครูเพื่อใช้กำลังความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายกรณีศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการกรณีศึกษา จัดทำแผน

และปฏิทินการนิเทศ ทำการนิเทศด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย บุคลากรทุกคนมีการประเมินผลการนิเทศและวิเคราะห์ผลเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาในครั้งต่อไป

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การร่วมกันจัดระบบโครงสร้างองค์กร โดยกำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน วางแผนการประกันคุณภาพ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกด้านให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในครั้งต่อไป

ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการสำรวจความต้องการและความจำเป็นในการใช้สื่อ การจัดหา การผลิต การปรับปรุง และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหลากหลาย การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมและช่วยให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ การประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี การวิเคราะห์ผลเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ และมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้กับเพื่อนครู และสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่บริหารงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ที่อยู่ในพื้นที่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอแม่ใจ และอำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนจัดการศึกษาเพื่อให้เพียงพอแก่ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนอย่างเหมาะสมตามบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละชุมชน ในงานวิจัยนี้เฉพาะเจาะจงไปที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ที่ทำการสอนในระดับปถมวัยถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

บุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดของตนเอง เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารโรงเรียน ได้ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
3. ครูได้ข้อมูลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่สอนให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอสาระสำคัญและเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. การบริหารการศึกษา
3. หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 3.2 ขอบข่ายของงานวิชาการ
 - 3.2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 3.2.2 การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 3.2.3 การวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
 - 3.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.2.5 การนิเทศทางการศึกษา
 - 3.2.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.2.7 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของไทย จากการศึกษาพบว่าผู้กล่าวเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสไว้หลากหลาย ดังนี้

พุทธิภาคย์ รักซ้อน (2558, หน้า 1) ได้สรุปแนวทางการจัดการศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ไว้ว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันเรียกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันในการดำเนินงานให้เด็กที่เรียนจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ

เสวิตา แก้วถวิล (2560, หน้า 1) กล่าวว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการเปิดโอกาสหรือขยายโอกาสให้เยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่ได้มีพื้นฐานการศึกษาที่สูงขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 2-5) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการขยายชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้วางแผนจัดการศึกษา เพื่อให้เพียงพอแก่ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนอย่างเหมาะสม มีความเสมอภาค เป็นธรรม คุ่มค่าและประหยัดงบประมาณ โดยให้คณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ คือ สถานศึกษาต้องผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอาคารและสถานที่ที่เหมาะสม มากเพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนนักเรียนที่จะเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่น้อยกว่า 40 คน มีครูที่มีความรู้ มีคุณวุฒิ มีความสามารถที่ตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมรองรับการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตร

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาให้กับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนจัดการศึกษา เพื่อให้เพียงพอแก่ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนอย่างเหมาะสมตามบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละชุมชน

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะจ่งเลือกศึกษาสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เมื่อกล่าวถึงการบริหารการศึกษา จึงหมายความว่า

เฉพาะเจาะจงถึงการบริหารงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อย่างเป็นรูปธรรมและเด่นชัด มีความชัดเจนในความเป็นไปได้ มีความพยายามในการจัดสรรทรัพยากรทุกด้าน ได้แก่ ทรัพยากรคน ทรัพยากรเงิน ทรัพยากรวัสดุสิ่งของ ตลอดจนการประเมินผลและการจัดการให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดเป้าหมายของหลักสูตร และนักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

นอกจากนี้อิวัตน์ พันธุ์รัตน์ (2562, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้โดยสรุปว่า เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาและเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพครบทุกด้าน และบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 12) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้โดยสรุปว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและรูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ปาริชาติ สุนทร (2560, หน้า 13) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นการจัดการงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งงานเกี่ยวกับบุคคล เกี่ยวกับนักเรียน และเกี่ยวกับทรัพยากร โดยใช้กระบวนการทางการบริหารให้เหมาะสมกับงาน และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามที่สังคมต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ไม่ใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะ

กระทำเพียงคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารทุกด้านภายในสถานศึกษา ทั้งด้านทรัพยากร ด้านบุคคล และด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ดำเนินงานโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยดำเนินไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคม

หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานบริหารวิชาการเป็นหนึ่งในงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่สามารถเปรียบให้เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของการจัดการศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างของสถานศึกษา จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมายและกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้หลายแนวทาง ดังต่อไปนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 1-2) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะสามารถพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้น หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านการดำเนินงาน ก็คือการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และได้สรุปว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 56-57) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา หมายถึง ความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานรัฐหรือ เอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยกระทำกิจกรรมหรือดำเนินงานให้การศึกษา หรือฝึกอบรมคนทุกช่วงวัย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดำเนินงาน เทคนิคการ ดำเนินงาน และปัจจัยทางการบริหาร ไว้อย่างชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ สถานศึกษากำหนดไว้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 25) การบริหารงานวิชาการคืองานหลักที่สำคัญ ที่สุดในการบริหารงานในสถานศึกษา นอกจากนั้นงานวิชาการยังเป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของ ระบบ งานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการประมาณร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมด ดังนั้น คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสามารถพิจารณาได้จากความสำเร็จของงานวิชาการ สถานศึกษาใดที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการหรือมีงานวิชาการที่ก้าวหน้า สถานศึกษานั้นมักมี ชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล่าหลัง หรือไม่เป็นที่ เลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ

อภิเชษฐ์ บุญพยอม (2560, หน้า 18) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และนำมาใช้ในการปรับปรุงและการพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนให้มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พรชมน พินทุสมิต (2560, หน้า 25) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำหลักสูตร การกำหนด วิธีการสอน การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การประกัน คุณภาพการศึกษาและงานด้านอื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผล สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างสูงสุด และได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญ มีขอบเขตของงานที่กว้างขวาง บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนโดยตรง ผู้บริหารจึงต้องกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการอย่าง ทั่วถึงและชัดเจน

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 17-18) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า เป็นการบริหารงานหรือการดำเนินทุกกิจกรรมในสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุดแก่ผู้เรียน และโรงเรียนมีหน้าที่ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนมีภารกิจด้านการจัดการศึกษาโดยตรง และได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา หากสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลถึงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาได้อย่างชัดเจน

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 17-18) ได้ให้ความหมายของงานบริหารวิชาการไว้ว่าเป็นกระบวนการในการปรับปรุงและพัฒนาทุกกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียนรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้โดยสรุปว่า เป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในสถานศึกษา และสามารถสะท้อนมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างเด่นชัด

จากความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากสามารถสะท้อนมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยบุคลากรทุกคนต้องตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นกระบวนการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศทางการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาและการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

ขอบข่ายของงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่หมายรวมถึงกระบวนการทำงานด้านวิชาการหลายด้าน จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยพบการแบ่งขอบข่ายงานวิชาการออกเป็นหลายแนวคิด ดังนี้

กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดขอบข่ายงานบริหารด้านวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 วิเคราะห์กรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ หรือจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติมตามบริบทของสถานศึกษา

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่ สถานศึกษาให้ความสำคัญ เรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

2. การวางแผนงานวิชาการ

2.1 วางแผนงานด้านวิชาการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ กำหนด เป้าหมาย จัดทำกรอบในการดำเนินงานตลอดจน คู่มือ นิเทศ กำกับ และติดตาม

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2.3 การจัดการเรียนการสอน

2.3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3.2 จัดการเรียนการสอน วัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคูณธรรมนำความรู้ตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

2.3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

2.3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการ เรียนรู้

2.3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนพิการและผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง โดย

1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนา จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3) จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงหรือลึกซึ่งมากขึ้นสำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ให้ครอบคลุมการศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศการศึกษาสำหรับผู้ บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และมุ่งสู่ความเป็นสากล

2.4.2 นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและ รายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.5.2 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และมีความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

2.5.4 จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตามศักยภาพของผู้เรียน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

2.5.5 สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน การสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไป พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

2.5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.5.7 ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้และเพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

2.6 การวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2.6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

2.6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน

2.6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้และจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.6.5 พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานเทียบเคียงระดับสากล

2.6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการประเมินผลการเรียน รายงาน/รายปี และตัดสินผลการเรียน

2.6.8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา

2.7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.7.2 พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

2.7.3 พัฒนาคูณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

2.7.4 รวบรวมและเผยแพร่ผลงานการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2.8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาให้เพียงพอ เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการ เรียนรู้

2.8.2 จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพเฉพาะด้านของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุด IT ห้องสมุดกลาง และห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือใน ห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ศูนย์วิชาการ สวนสุขภาพ สวน พรรณคดี สวนธรรมชาติ เป็นต้น

2.8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทางหรือแผนที่ และระบบการเชื่อมโยงเครือข่าย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.8.4 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.8.5 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

2.9 การนิเทศทางการศึกษา

2.9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการ นิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุง วิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และครู

2.9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็น ระบบและกระบวนการ

2.9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศ การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.10 การแนะแนว

2.10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญโดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.10.2 จัดระบบงานและโครงสร้างงานแนะแนวและระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

2.10.3 ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทและเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

2.10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

2.10.6 ดูแล นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2.10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2.10.8 ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษาองค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

2.10.9 เชื่อมโยงงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้พร้อมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้และประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

2.11.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษา) ที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และระบุวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ ความสำเร็จของการพัฒนา วิธีการดำเนินงานที่มีหลักวิชาและผลการวิจัย

รองรับงบประมาณ และทรัพยากร รวมทั้งแหล่งวิทยาการจากภายนอกที่ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจนโดยมีบุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อรองรับและดำเนินการทั้งนี้โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.11.3 จัดระบบบริหารงานที่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำระบบสารสนเทศที่มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเพียงพอและสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

2.11.4 ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.11.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและรายงานผลพร้อมข้อเสนอแนะการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการปรับปรุงพัฒนาและพร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.11.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 คนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.11.7 จัดทำรายงานประจำปี (SAR) เพื่อสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการศึกษาของผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่นำไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในรอบปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.11.8 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กรและนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.12.1 ส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น

2.12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน ชุมชน

2.12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

2.12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

2.13 การร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนาวิชาการ

2.13.1 ประสานความร่วมมือวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2.13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.13.3 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครอง การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาอื่น ๆ เป็นต้น

2.13.4 ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.14 การสนับสนุนและการส่งเสริมงานวิชาการให้แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันที่มีการจัดการศึกษา

2.14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาที่เป็นจุดเน้นเฉพาะ

2.14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจการเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

2.14.3 ร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2.14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

2.14.5 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2.15 การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

2.15.1 จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

2.15.2 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

2.15.3 ผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

2.16 การคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ในสถานศึกษา

2.16.1 ศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.16.3 พิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียน แบบเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน และใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.17 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผน ในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2.17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.17.3 พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น และรวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2.17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นห้องสมุด IT เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น

2.17.5 ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาผลิตใช้ และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ขอบข่ายของงานวิชาการจะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1. การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนคนผู้เรียนในแต่ละวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปรกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จัก นำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และยังมุ่งให้ผู้เรียนเห็นปัญหาจริงของสาขาวิชาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด ไว้เพื่อเป็นที่รวมหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

4. การวัดผล คือกระบวนการที่ใช้เป็นเครื่องมือในด้านตรวจสอบและวิเคราะห์ผล การเรียน

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562, หน้า 4) แบ่งขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการเป็น 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผนงานด้านวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
3. การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
4. การนิเทศทางการศึกษา
5. การวัด การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา
7. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สารินทร์ เขี่ยมครอง (2561, หน้า 30) ได้แบ่งขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการหลักสูตร
2. การบริหารจัดการการเรียนรู้

3. การวัดและการประเมินผล
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา
5. การนิเทศทางการศึกษา
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
7. การพัฒนาสื่อ พัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 79) ได้มีการแบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ที่ทำการศึกษาออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. งานพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. งานพัฒนาด้านกระบวนการเรียนรู้
3. งานวัดผล งานประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. งานวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. งานนิเทศทางการศึกษา
6. งานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ปาริชาติ สุนทร (2560, หน้า 5) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

1. การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การจัดการแหล่งเรียนรู้
7. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

พรชมน พินทุสมิต (2560, หน้า 15) ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. การพัฒนาสื่อ พัฒนานวัตกรรม และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560, หน้า 7) แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. การบริหารงานด้านหลักสูตร

2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและการประเมินผล
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพ

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 7-8) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น

12 ด้าน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัด การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การพัฒนาสื่อ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา
6. การนิเทศทางการศึกษา
7. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น
11. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการให้แก่ชุมชน
12. การสนับสนุนและส่งเสริมบุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน

การศึกษาร่วมในด้านวิชาการ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2550); อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562); สารินทร์ เขี่ยมครอง (2561); อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560); ปารีชาติ สุนทร (2560); พรรษมน พินทุสมิต (2560); นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) และอภิชา พุ่มพวง (2559) ตามตารางการสังเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 1 (ต่อ)

ขอบข่ายของงาน บริหารวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	อธิบดีฯ พันธรัตน์ (2562)	สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561)	อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560)	ปาริชาติ สุรินทร์ (2560)	พรธม พันทุสมิต (2560)	นิยม รัชตะวัฒนะวินัย (2560)	อภิชา พุ่มพวง (2559)	ความถี่
15. การจัดทำระเบียบและแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓								1
16. การคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ใน สถานศึกษา	✓								1
17. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	✓	✓	✓		✓	✓		✓	6

จากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ แล้วนำมาหาความถี่ ผู้วิจัย
เลือกขอบข่ายงานวิชาการที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ได้เป็น 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ความหมาย หลักการ
และขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, หน้า 167-168) กล่าวว่าว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็น
กระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม
หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนเป็นระบบ และได้เสนอแนวคิด
ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ และเพื่อให้

งานการพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปสู่จุดหมายของการพัฒนาอย่างแท้จริง จึงต้องคำนึงถึงหลักในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีผู้นำที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในงานพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดี
2. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ
3. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินการเป็นระบบ ระเบียบ แบบแผน ต่อเนื่องกันไป เริ่มต้นตั้งแต่การวางจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรจนถึงการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร
4. การพัฒนาหลักสูตรจะต้องรวมถึงผลงานต่าง ๆ ทางด้านหลักสูตร ที่ได้สร้างขึ้นมาก่อนอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหลักสูตร เนื้อหาวิชาการ ทำการทดสอบหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน
5. การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการให้มีความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ ความคิดใหม่ แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่
6. การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการพัฒนาจิตใจและทัศนคติของผู้เรียนด้วย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557, หน้า 74) ได้กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ เป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่เป็นหลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นสอดคล้องกับสภาพสังคมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563, หน้า 127) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และกล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การคัดเลือกการจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
4. การออกแบบเพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร
5. การกำหนดมาตรฐานวิธีการวัดผลและประเมินผล

6. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

7. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560, หน้า 16) ได้ให้ข้อบ่งชี้ของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับชุมชนและท้องถิ่น จัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาบริการแก่ครูร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตรติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

พรหมชน พันธุสมิต (2560, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร มีการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำหลักสูตร มีการวางแผนการใช้หลักสูตร มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ทั้งการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารินทร์ เขี่ยมครอง (2561, หน้า 32) ได้กำหนดข้อบ่งชี้งานที่เกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาไว้โดยสรุปว่า เป็นการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีอยู่ หรือจัดทำหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ปัญหาที่ต้องการแก้ไขและความต้องการของท้องถิ่น โดยทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรรวมถึงเนื้อหาสาระที่ได้กำหนดไว้ จัดให้มีการบูรณาการเนื้อหาภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดให้มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

อธิวัฒน์ พันธรัตน์ (2562, หน้า 54) ให้แนวคิดเกี่ยวกับข้อบ่งชี้การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
2. วิเคราะห์บริบทและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
3. ประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร
4. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อมาสนับสนุน

5. จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง
6. ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
7. ใ้บุคลากรในสถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อใช้สำหรับการจัดการเรียนการ

สอน

8. กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร
9. ติดตามเพื่อประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาให้มี

คุณภาพ

10. สรุปผลจากการดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตร

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นใหม่ เป็นกระบวนการที่ใช้การตัดสินใจหลายขั้นตอน หาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมแนวทางที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรที่เริ่มตั้งแต่สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดทำและการใช้หลักสูตร จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร มีการสรุปผลและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่ามีความหมาย หลักการ และขอบข่ายของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 34-35) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหน่วยการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด ฝึกทักษะ และฝึกการ

เผชิญสถานการณ์ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ รักการอ่าน ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน

3. จัดให้มีการนิเทศการจัดการเรียนสอนของครู โดยใช้รูปแบบการนิเทศที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความเหมาะสม เพื่อให้ครูได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

4. ส่งเสริมการพัฒนาครู ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้วิธีการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การให้มีความยืดหยุ่นในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนอย่างเหมาะสม การส่งเสริมความใฝ่รู้ การพัฒนาความรู้อย่างสมดุล และกิจกรรมรักการอ่าน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งาม การใช้สื่อ เทคโนโลยี และจัดแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560, หน้า 19) ได้สรุปแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูโดยส่งเสริมให้ครูต้องมีการจัดทำแผนการสอนทุกครั้งโดยมีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนมีการจัดเตรียมการสอนและบันทึกการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งมีการติดตามนิเทศเพื่อให้การสอนสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกายและทางสมอง

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 32) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้โดยสรุปได้ว่าเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจแนวคิดการจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดกับผู้เรียน แล้วนำมาจัดการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้

อัศวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562, หน้า 28) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้โดยสรุปได้ว่า คือการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ พัฒนาห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการพิเศษของผู้เรียน

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2563, หน้า 156) กล่าวว่างานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานับได้ว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ) ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ อีกทั้งสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป้าหมายของงานการจัดการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ อีกทั้งสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมดังนั้นการดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ มีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน มีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ครูมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด และนำผลการประเมินไปวางแผนแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ

การวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ความหมาย หลักการ และขอบข่ายของการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สารินทร์ เขี่ยมครอง (2561, หน้า 361) ได้สรุปขอบข่ายของงานที่เกี่ยวกับการวัดผล และการประเมินผล ว่าเป็นกระบวนการทดสอบความรู้และความสามารถของนักเรียน จากนั้นนำผลที่วัดได้มาตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วสรุปคุณลักษณะเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ครูสามารถนำผลการวัดและการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารสามารถนำผลการวัดและการประเมินมาใช้วางแผนปรับปรุงพัฒนาและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครู อีกทั้งยังสามารถนำผลไปเทียบเมื่อโอนย้ายไปเรียนสถานศึกษาอื่นได้

อธีวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562, หน้า 56) ได้สรุปความหมายของงานวัดผลและประเมินผลไว้ว่าหมายถึง กระบวนการที่นำผลการเรียนการสอนมาพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์อย่างเป็นระบบและครอบคลุม ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการวัดผลและประเมินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

อัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562, หน้า 39) ให้ความหมายของการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนว่า เป็นการวางแผนการวัดผลและการประเมินผล มีการจัดทำแผนการวัดผลและการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา เน้นการวัดผลและการประเมินผลตามสภาพจริง นอกจากนี้ต้องดำเนินการให้สามารถเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างสถานศึกษาได้

พิชิต ฤทธิจรรยา (2560, หน้า 247-248) ให้ความหมายของการวัดผลว่าเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด และให้หลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2544 ไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร
3. การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน
4. การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน
5. ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความในแต่ละช่วงชั้น
6. ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น
7. ให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ในแต่ละช่วงชั้น
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนได้
9. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 7) ให้ความหมายของ การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนว่า เป็นการกำหนดระเบียบ กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการศึกษา ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง มีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาได้

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 35) ได้สรุปความหมายของการวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนว่า เป็นการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยการเทียบโอนเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน เข้าสู่ การศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางในการวัดผล ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ครูมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มี มาตรฐาน และใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของ ผู้เรียนตามสภาพจริง มีการตัดสินผลการเรียนรู้ ความสามารถและทักษะของผู้เรียนเทียบกับ เกณฑ์ที่มีมาตรฐาน ครูสามารถนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนได้ และผู้บริหารสามารถนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้วางแผน ปรับปรุง พัฒนาและช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานได้ และสถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบ โอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาได้

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้วิจัยพบว่ามีความ หมาย หลักการ และขอบข่ายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่าง หลากหลาย ดังนี้

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560, หน้า 20) ให้แนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ไว้ว่าผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัย แก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยให้ครูทำ

การวิจัยเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาจัดให้มีคู่มือเอกสารเพื่อประกอบการจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูนำเสนอผลงานการวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ปาริชาติ สุนทร (2560, หน้า 8) กล่าวเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติงานที่มุ่งให้บุคลากรในโรงเรียนนำผลการวิจัยมาวางแผนการบริหารงานเพื่อจัดการให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งคุณภาพด้านการจัดการศึกษา ผู้ที่ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น การวางแผน การปฏิบัติงานและการประเมินการปฏิบัติงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารินทร์ เขียมครอง (2561, หน้า 39) ได้สรุปความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึง กระบวนการทำงานวิจัยโดยครูผู้สอนแต่ละรายวิชาเป็นผู้จัดทำเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 37) กล่าวถึงความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ว่าเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ถือเป็นงานหลักที่ครูผู้สอนต้องปฏิบัติเมื่อพบว่าเกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 7) ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเป็นการหาแนวทาง วิธีการ หรือนวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษามาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสามารถเผยแพร่ผลงานการวิจัยทางการศึกษากับหน่วยงานอื่นได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัย โดยสถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู มีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การนิเทศทางการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศทางการศึกษาผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ความหมายหลักการและขอบข่ายของการนิเทศทางการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ปาริชาติ สุนทร (2560, หน้า 7) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือกับครู ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู กระตุ้นให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การปฏิบัติงาน การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหาร และครู

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, หน้า 37) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมแก้ไขปัญหาระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร

อชิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562, หน้า 60-61) ให้ความหมายของงานนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นการดำเนินการที่ใช้ความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศ ในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของครูให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและมาตรฐานของหลักสูตร ตลอดจนเป็นการให้กำลังใจและสร้างความมั่นใจให้กับครูในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 8) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การติดตาม ประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ เพื่อให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 39) ให้ความหมายและแนวคิดของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นกิจกรรมสำหรับใช้ชี้แนะ ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา อาจมีการเชิญวิทยากรเพื่อมาให้ความรู้และพัฒนาประสบการณ์ของครูเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานติดตามผลการปฏิบัติงานของครู การอำนวยความสะดวก สนับสนุนและช่วยเหลือครูในการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นขวัญและกำลังใจให้กับครูเพื่อใช้กำลังความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ ทำการนิเทศด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย บุคลากรทุกคนมีการประเมินผลการนิเทศและวิเคราะห์ผลเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาในครั้งต่อไป

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมาย หลักการ และขอบข่ายของการนิเทศทางการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บัญญัติไว้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, สื่อบนไลน์) กล่าวในแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงแล้วผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ยังใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยงในการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานภายนอกคือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความครอบคลุมชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็น

หลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องเกิดขึ้นหลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนามาตรฐานหรือพัฒนาเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนแล้วดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติและประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดพร้อมกับใช้ผลประเมินเป็นฐานการยกระดับคุณภาพการศึกษาในวงจรรพัฒนาให้คุณภาพสถานศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาตามปกติของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญได้แก่ 1) หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา 2) หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบายคุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้ และ 3) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือมีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพหรือ Plan ดำเนินการตามแผนควบคุมคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงานหรือ Do & Check กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับหรือ Act

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วม

ของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัดโดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษา และเป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้นจะเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับดูแลตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจนครอบคลุมงานหรือโครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาจากการติดตามตรวจสอบและประเมินผลและจัดทำเป็นรายการประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ประกอบด้วย

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐาน และเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่ สถานศึกษาจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในทางการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร สถานศึกษา จุดเน้น บริบทความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบัน โดยใช้ ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

1.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีความสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา และมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษา ต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

1.2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแผนระยะกลาง 3-5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของ ปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์ โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประเมินสภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์หรือกลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงานโครงการ และกิจกรรมรองรับ พร้อมประมาณการงบประมาณทรัพยากรที่ใช้ สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ การประมาณการงบประมาณ รายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการพร้อม กับจัดทำรายละเอียดของโครงการ ซึ่งกิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้าน คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์หรือจัดการ เรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของ

สถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา

ทั้งนี้สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบก่อนที่จะนำไปใช้จริง

1.2.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ว่าบรรลุเป้าหมายในระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานการวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเช่นการบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพหรือ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of Quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาศึกษาการระบบพัฒนาครูและบุคลากรระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

1.2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสถานศึกษา จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่นและจุดควรพัฒนา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณ ควบคู่กันไปสถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและตามระดับ

สถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนและ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

1.2.5 ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผลนั้น ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรกระบวนการบริหารและจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไรและสถานศึกษาสามารถติดตามผลในระหว่างการทำงานและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือในการติดตามผล จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนและ 1 ครั้ง

1.2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียงการบรรยายประกอบแผนภูมิรูปภาพหรือกราฟตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ สาระสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเองแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตาม

ประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความเห็นชอบและจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัดต้องนำข้อมูลจากการรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป

พรพรหม พินทุสมิต (2560, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงานหรือโครงการของสถานศึกษา มีกระบวนการที่บุคลากรของสถานศึกษาทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการแนวทาง โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ

สารินทร์ เขียมครอง (2561, หน้า 42) สรุปความหมายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า คือการรับรองการให้การศึกษา ซึ่งจะต้องให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจ หมายถึง นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและบุคลากรในองค์กร ด้วยกระบวนการวางแผนและจัดการเพื่อให้เกิดผลผลิตที่เป็นไปตามคาดหวังของสังคมและหลักสูตร

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560, หน้า 42) ให้ความหมายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่าคือการศึกษาที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบผ่านการตรวจสอบคุณภาพเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนดไว้ โดยให้แนวทางการดำเนินการสำหรับโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างขององค์กรเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์ประเมินเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ ของเขตพื้นที่การศึกษาและของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ

4. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพที่วางไว้ มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

6. ให้เขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

7. ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ดำเนินการประเมินสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์ (2562, หน้า 50) กล่าวถึงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างขององค์กร การร่วมมือกันปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้เรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการต้องมีการกระจายอำนาจ มีความรับผิดชอบและตรวจสอบได้

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 8) ให้ความหมายของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการประกันคุณภาพ การปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การร่วมกันจัดระบบโครงสร้างองค์กร โดยกำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามมาตรฐาน วางแผนการประกันคุณภาพ และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกด้านให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ และบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาในครั้งต่อไป

การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมาย หลักการ และขอบข่ายของการนิเทศทางการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้
กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 33-34) กำหนดขอบข่ายของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ให้มีการสำรวจ ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการจัดหา การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพของสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน
2. จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน
3. เลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจาก คณะกรรมการของสถานศึกษา คณะกรรมการของสำนักงานเขตพื้นที่ หรือคณะกรรมการจาก กระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นดำเนินการคัดเลือกในรูปแบบขงคณะกรรมการและมีการประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ
4. ผลิต พัฒนาและประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเลือกใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน
5. มีการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
6. ผลิตจัดหา พัฒนาและแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการศึกษาที่ทันต่อยุคสมัย สำหรับใช้ในการพัฒนางานด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน
7. มีการประเมินผลการผลิต การจัดหา การพัฒนา และ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
8. มีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้กับเพื่อนครูและสถานบันการศึกษาอื่น เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

พรชมน พินทุสมิต (2560, หน้า 56) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การผลิต การจัดหาและการปรับปรุงสิ่งที่สามารถช่วยส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูได้ใช้ในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้ในการจัดการเรียนการสอน และรวมถึงการมีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีให้ใช้อย่างเพียงพอ

สารินทร์ เขี่ยมครอง (2561, หน้า 7) ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีไว้ว่าหมายถึง การวางแผนโครงการสนับสนุนในการจัดหาผลิตสื่อศึกษา

วิเคราะห์ ความจำเป็นด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สำนวญความต้งการผลิตและ พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยี และจัดทำรายงานผลการจัดทำสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562, หน้า 6) ให้ความหมายของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษาประกอบไปด้วย การศึกษา การวิเคราะห์คุณภาพ และจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างหลากหลาย เลือกลงใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจาก คณะกรรมการ ผลิต และพัฒนาสื่อนวัตกรรมทางการเรียนการสอน เพื่อใช้จัดการเรียน การสอนและบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เผยแพร่ทั้งภายในและ ภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีประสานความร่วมมือในการผลิต พัฒนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับ หน่วยงานอื่น ๆ

อภิชา พุ่มพวง (2559, หน้า 7) ให้ความหมายของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไว้ว่า หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการประเมินผลและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการสำรวจความต้งการและความจำเป็นในการใช้สื่อ การจัดหา การผลิต การปรับปรุงและการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหลากหลาย การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมและช่วย ให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ การประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี การวิเคราะห์ ผลเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ และมีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้กับเพื่อนครู และสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิด ประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ 3) การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การจัดระบบการเงินและ การจัดสรรทรัพยากร และ 5) การบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 2) ผลการยืนยัน

องค์ประกอบของประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าองค์ประกอบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

มูนา จารง (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนนศุขยัเครือข่ายระดับชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนนศุขยัเครือข่ายระดับชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

พรธมม พันธ์สมิต (2560) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีนั้นมีระดับการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ใน 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ด้านการบริหาร ซึ่งมีระดับการบริหารงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

ปาริชาติ สุนทร (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในอันดับปานกลาง ซึ่งอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในส่วนของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการหลักสูตร ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตรและสอบถามความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนนำผลมาจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 3) ด้านการวัดผลประเมินผล ควรมีระเบียบการวัดและประเมินผล ครูทุกคนควรรับทราบระเบียบและประเมินผลอย่างหลากหลาย 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีคู่มือการนิเทศ กำหนดหลักเกณฑ์และช่วงเวลาในการนิเทศอย่างชัดเจน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ควรมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลต่อผู้บริหาร 6) ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีโครงการสนับสนุนการผลิต จัดทำ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยม ศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้หลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการระบบงาน

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .75 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ร้อยละ 57

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ได้แก่ งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมาได้แก่ งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ประกอบด้วยขอบข่ายงานวิชาการ 6 งาน ดังนี้ 1) งานพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) งานวัดและประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) งานนิเทศการศึกษา 6) งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

อภิชา พุ่มพวง (2559) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศ ประเมินผลการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน ส่วนด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและการซ่อมบำรุงให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ และประเมินผลการใช้สื่อการสอน สร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้สอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร

3. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 3 ด้านพบว่า ผ่านการยอมรับจากผู้บริหาร สามารถใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น

อัครวิรินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่หากจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ฉวีวรรณ อินชุกุล (2559) ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ควรเลือกวิธีการในการพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสมและตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่ครบครัน ชุมชนและท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีการ

พัฒนาครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ควรมีบุคลากรสายการสอนที่มีประสบการณ์ตรงเฉพาะตามสาขาวิชา และควรมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ต่อยอดอาชีพในอนาคต

เบญจภรณ์ จิตรู (2559) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

2. การเปรียบเทียบปัญหาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาสื่อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

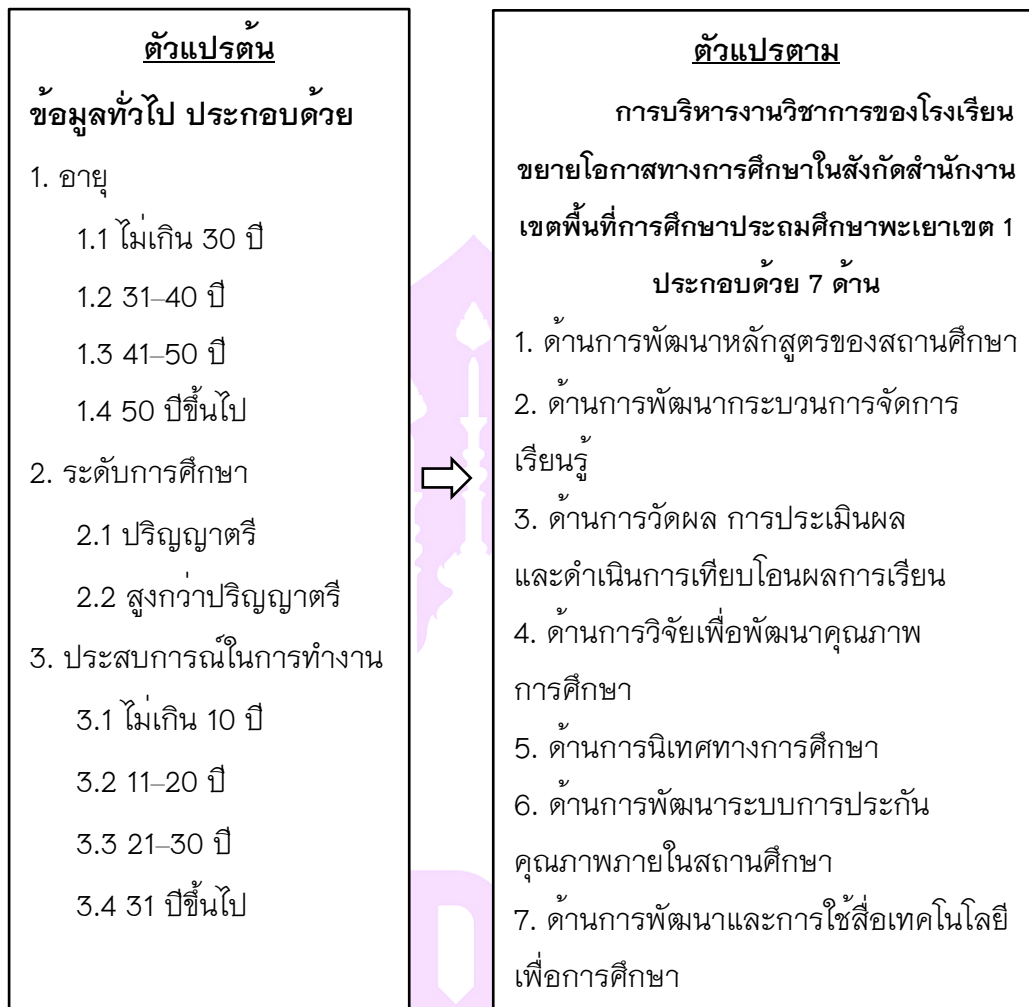
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้กับครูและเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเอนกเรียนในแต่ละอำเภอในการพัฒนาหลักสูตร

สรุปกรอบแนวคิด

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 ซึ่งพบว่าปัจจัยที่สามารถมีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

นอกจากนี้จากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ แล้วนำมาหาความถี่ ผู้วิจัยเลือกขอบข่ายงานวิชาการที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ได้เป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) ด้านการนิเทศทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้วิจัยเลือกศึกษาข้อมูลจากประชากร ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 26 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 325 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 คนและครูจำนวน 300 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 181 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยมีเนื้อหาประกอบด้วยงาน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดการบริหารงานวิชาการ

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายแผนงานและคุณภาพ นิสิต ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นางสาวรุสนันท์ แก้วตา ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

4.3 นายคุณวัฒน์ สมบูรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจำไก่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

4.4 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, หน้า 148) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และค่า IOC ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (สุวิมล ติรภานันท์, 2554, หน้า 152-161) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป

4.6 ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือถึงวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในโรงเรียน

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 26 ฉบับตามจำนวนของโรงเรียน พร้อมทั้งแนบเอกสารการเข้าตอบแบบสอบถามข้อมูลในรูปแบบ Google Forms โดย 1 บัญชีผู้ใช้ สามารถเข้ากรอกข้อมูลได้เพียง 1 ครั้ง ได้รับการตอบกลับจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. หลังจากที่ได้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำเข้าสู่ข้อมูลที่ได้ไปยังโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเป็นการกรอกข้อมูลตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ไม่มีการกรอกข้อมูลที่ระบุไปถึงตัวตนของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดระเบียบ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จากแบบสอบถามที่สร้างไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีเนื้อหา 7 ด้าน ซึ่งวิเคราะห์โดยการนำคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำค่ามาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อกำหนดในการตัดสินใจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยยึดเกณฑ์ตามความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2543, หน้า 100) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item–Objective Congruence)

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha – Coefficient) ของ Cronbach

2. สถิติพื้นฐานได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's)

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายความเรียง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตอนที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของบุคลากรในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 181 ชุด ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. ไม่เกิน 30 ปี	30	16.57
2. 31-40 ปี	43	23.76

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
3. 41-50 ปี	66	36.46
4. 50 ปีขึ้นไป	42	23.20
รวม	181	100
ระดับการศึกษา		
1.ปริญญาตรี	154	85.08
2. สูงกว่าปริญญาตรี	27	14.92
รวม	181	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. ไม่เกิน 10 ปี	41	22.65
2. 11-20 ปี	59	32.60
3. 21-30 ปี	57	31.49
4. 31 ปีขึ้นไป	24	13.26
รวม	181	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 181 คน เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า เป็นผู้มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.57 อายุ 31-40 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 23.76 อายุ 41-50 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 36.46 และมีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 85.08 และสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.92

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.65 ประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 ประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 31.49 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.26

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศทางการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา งานด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน ในภาพรวม

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ		แปลผล	ลำดับ
		งานวิชาการ			
		(n = 181)			
		\bar{X}	S.D.		
1.	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.16	0.37	มาก	3
2.	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด	1
3.	ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.20	0.38	มาก	2
4.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.99	0.40	มาก	7
5.	ด้านการนิเทศทางการศึกษา	4.09	0.38	มาก	6
6.	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.14	0.38	มาก	4
7.	ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.10	0.43	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.18	0.29	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.38) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.37) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.38) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.43) ด้านการนิเทศทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.38) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระดับการบริหารงาน วิชาการ		แปลผล	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
		1	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ ครูมีความรู้ในการจัดทำ หลักสูตร		
2	สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เอกสารเพื่อเป็นแนวทางใน การจัดทำหลักสูตร	4.00	0.60	มาก	9
3	สถานศึกษามีการกำหนด เป้าหมายของการจัดทำและ การใช้หลักสูตร	4.16	0.52	มาก	7

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระดับการบริหารงาน		แปลผล	ลำดับ
		วิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์	4.23	0.54	มาก	2
5	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของ สถานศึกษา	4.23	0.54	มาก	2
6	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ ความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น	4.21	0.54	มาก	3
7	สถานศึกษาส่งเสริมชุมชนให้ มีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตร	4.13	0.61	มาก	8
8	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	4.18	0.57	มาก	6
9	สถานศึกษามีการนำหลักสูตร ที่พัฒนาไปใช้	4.24	0.51	มาก	1
10	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร	4.20	0.55	มาก	4
11	สถานศึกษามีการประเมินผล การใช้หลักสูตร	4.19	0.55	มาก	5
12	สถานศึกษานำผลการ ประเมินไปปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ	4.18	0.52	มาก	6
รวมเฉลี่ย		4.16	0.37	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.51$) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.54$) เท่ากับ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.54$) และ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = 0.64$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระดับ		แปลผล	ลำดับ
		การบริหารงานวิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
1	ครูมีการกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.49	0.54	มาก	5
2	ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.59	0.54	มากที่สุด	1
3	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้	4.57	0.53	มากที่สุด	2
4	ครูมีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.55	0.55	มากที่สุด	3

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระดับ		แปลผล	ลำดับ
		การบริหารงานวิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
5	ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ความรู้ ความสามารถตาม ศักยภาพและ ความถนัด	4.52	0.56	มากที่สุด	4
6	สถานศึกษามีการนิเทศการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครู	4.42	0.67	มาก	7
7	ครูมีการประเมินผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผน ที่กำหนด	4.52	0.60	มากที่สุด	4
8	ครูนำผลการประเมินไป วางแผนแก้ไขปัญหาและ พัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้อยู่เสมอ	4.47	0.61	มาก	6
รวมเฉลี่ย		4.54	0.50	มากที่สุด	

จากตาราง 5 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.53) และ ครูมีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.67)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัดผล การประเมินผล
และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ข้อ	ด้านการวัดผล การ ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	ระดับการบริหารงาน วิชาการ		แปลผล	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการ วัดผลให้สอดคล้องกับ หลักสูตร	4.06	0.52	มาก	8
2	ครูมีการสร้างและพัฒนา เครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลที่มีมาตรฐาน	4.18	0.49	มาก	5
3	ครูใช้เครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลให้หลากหลาย	4.23	0.52	มาก	3
4	ครูดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนของ ผู้เรียนตามสภาพจริง	4.33	0.52	มาก	1
5	ครูมีการตัดสินผลการเรียนรู ความสามารถและทักษะของ ผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่มี มาตรฐาน	4.26	0.52	มาก	2
6	ครูนำผลการวัดและ ประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียน การสอน	4.22	0.53	มาก	4

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระดับการบริหารงาน		แปลผล	ลำดับ
		วิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
7	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวัดและประเมินผลมาใช้วางแผนปรับปรุง พัฒนาและช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงาน	4.15	0.50	มาก	6
8	สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา	4.13	0.53	มาก	7
รวมเฉลี่ย		4.20	0.38	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ ครูมีการตัดสินผลการเรียนรู้ความสามารถและทักษะของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.52) และครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้หลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.52)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระดับการบริหารงาน วิชาการ		แปลผล	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษามีการสนับสนุน ให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ	4.09	0.47	มาก	2
2	สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือ การวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็น แนวทางในการทำวิจัย	3.76	0.76	มาก	5
3	สถานศึกษาสนับสนุน งบประมาณ สื่อและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู	4.01	0.57	มาก	3
4	ครูใช้กระบวนการวิจัยในการ แก้ไขปัญหา ส่งเสริมและ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.14	0.44	มาก	1
5	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการ เผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	3.94	0.63	มาก	4
รวมเฉลี่ย		3.99	0.40	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัย ในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.47) และ สถานศึกษานับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.76)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศทางการศึกษา	ระดับการ บริหารงาน วิชาการ		แปลผล	ลำดับ
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน	4.00	0.53	มาก	7
2	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน	4.17	0.42	มาก	1
3	สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศภายใน	4.13	0.48	มาก	3
4	สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน	4.15	0.47	มาก	2
5	สถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามแผนที่วางไว้ด้วยรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสม	4.06	0.50	มาก	6
6	บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.08	0.47	มาก	4
7	บุคลากรทุกคนมีการสรุปผลการนิเทศร่วมกันเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป	4.07	0.48	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.09	0.38	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.47) และ สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.53)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	ระดับ		แปลผล	ลำดับ
		การบริหารงาน วิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	4.06	0.49	มาก	5
2	สถานศึกษามีการวางแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่วางไว้	4.13	0.50	มาก	4
3	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	4.14	0.46	มาก	3

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	ระดับ		แปลผล	ลำดับ
		การบริหารงาน วิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
4	คณะกรรมการประเมินผลการประกัน คุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้	4.18	0.47	มาก	1
5	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่ พบ	4.18	0.49	มาก	1
6	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพในครั้งต่อไป	4.16	0.55	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.14	0.38	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คณะกรรมการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.42) เท่ากับ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในครั้งต่อไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.55) และ สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.49)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระดับ		แปลผล	ลำดับ
		การบริหารงาน วิชาการ			
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการและ ความจำเป็นในการใช้สื่อ	4.01	0.53	มาก	5
2	สถานศึกษามีการจัดหา ผลิต ปรับปรุงและ พัฒนาสื่ออย่างหลากหลาย	4.06	0.51	มาก	4
3	บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	4.26	0.55	มาก	2
4	บุคลากรในสถานศึกษามีการประเมินผลการ ใช้สื่อเทคโนโลยี	4.25	0.59	มาก	3
5	บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผล การใช้สื่อเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีให้มีคุณภาพ	4.28	0.52	มาก	1
6	สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่น ได้นำไปใช้ประโยชน์ได้	3.77	0.77	มาก	6
รวมเฉลี่ย		4.10	0.43	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.55) และ บุคลากรในสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.77)

ตอนที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน

รายการ		ss	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.39	3	0.13	0.93	0.43
	ภายในกลุ่ม	24.65	177	0.14		
	รวม	25.04	180			
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.55	3	0.18	0.74	0.53
	ภายในกลุ่ม	43.68	177	0.25		
	รวม	44.23	180			
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.77	3	0.26	1.85	0.14
	ภายในกลุ่ม	24.58	177	0.14		
	รวม	25.35	180			

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการ		ss	df	MS	F	Sig.
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.72	3	0.24	1.52	0.21
	ภายในกลุ่ม	28.08	177	0.16		
	รวม	28.80	180			
5. ด้านการนิเทศทาง การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.14	3	0.38	2.69	0.05*
	ภายในกลุ่ม	25.10	177	0.14		
	รวม	26.15	180			
6. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.71	3	0.24	1.63	0.18
	ภายในกลุ่ม	25.81	177	0.15		
	รวม	26.53	180			
7. ด้านการพัฒนาและการ ใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.99	3	0.66	3.69	0.01*
	ภายในกลุ่ม	31.85	177	0.18		
	รวม	33.85	180			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.758	3	0.253	3.081	0.029*
	ภายในกลุ่ม	14.507	177	0.082		
	รวม	15.264	180			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน
โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการ
เรียนรู้ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน
การศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนในด้านการนิเทศทางการศึกษาและด้านการพัฒนาและ
การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's) ดังแสดงในตาราง
12-13

ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe') ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการนิเทศทางการศึกษา จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน

อายุของบุคลากร ในโรงเรียน	\bar{X}	ไม่เกิน 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 30 ปี	4.32	-	0.17	0.18*	0.25*
31 - 40 ปี	4.19		-	0.01	0.08
41 - 50 ปี	4.15				0.07
50 ปีขึ้นไป	4.13				-

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการนิเทศทางการศึกษาจำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน พบว่ามีจำนวน 2 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน คือ อายุไม่เกิน 30 ปี ต่างจาก อายุ 41-50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี ต่างจาก อายุ 50 ปีขึ้นไป

ตาราง 13 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's) ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน

อายุของบุคลากร ในโรงเรียน	\bar{X}	ไม่เกิน 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	50 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 30 ปี	4.32	-	0.28*	0.27*	0.29*
31-40 ปี	4.19		-	0.01	0.01
41-50 ปี	4.15			-	0.02
50 ปีขึ้นไป	4.13				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 13 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียนพบว่า มีจำนวน 3 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน คือ อายุไม่เกิน 30 ปี ต่างจากอายุ 31-40 ปี อายุไม่เกิน 30 ปี ต่างจาก อายุ 41-50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี ต่างจากอายุ 50 ปีขึ้นไป

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	N = 154		N = 27			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.15	0.37	4.19	0.42	-0.45	0.65
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.51	4.63	0.43	-1.03	0.30
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.19	0.37	4.20	0.42	-0.05	0.96
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.99	0.39	3.98	0.46	0.11	0.91
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา	4.09	0.36	4.09	0.49	0.04	0.97
6. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.13	0.37	4.21	0.46	-0.86	0.40
7. งานด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.09	0.41	4.16	0.54	-0.61	0.55
รวม	4.18	0.28	4.20	0.35	-0.32	0.75

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 14 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

รายการ		ss	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.21	3	0.07	0.49	0.69
	ภายในกลุ่ม	24.83	177	0.14		
	รวม	25.04	180			
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.16	3	0.39	1.59	0.19
	ภายในกลุ่ม	43.07	177	0.24		
	รวม	44.23	180			
3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.51	3	0.17	1.21	0.31
	ภายในกลุ่ม	24.84	177	0.14		
	รวม	25.35	180			
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.59	3	0.20	1.24	0.30
	ภายในกลุ่ม	28.21	177	0.16		
	รวม	28.80	180			
5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.69	3	0.23	1.60	0.19
	ภายในกลุ่ม	25.46	177	0.14		
	รวม	26.15	180			

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ		ss	df	MS	F	Sig.
6. ด้านการพัฒนาระบบ	ระหว่างกลุ่ม	0.89	3	0.30	2.05	0.11
การประกันคุณภาพ	ภายในกลุ่ม	25.64	177	0.15		
ภายในและมาตรฐาน	รวม	26.53	180			
การศึกษา						
7. ด้านการพัฒนาและ	ระหว่างกลุ่ม	2.46	3	0.82	4.63	0.00*
การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ	ภายในกลุ่ม	31.38	177	0.18		
การศึกษา	รวม	33.85	180			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.61	3	0.20	2.44	0.07
	ภายในกลุ่ม	14.66	177	0.08		
	รวม	15.26	180			

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ใน 7 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศทางการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนในด้านการพัฒนาและ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ดังแสดงในตารางที่ 18

ตาราง 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's) ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันของบุคลากรในโรงเรียน

ประสบการณ์ ในการทำงาน	\bar{X}	ไม่เกิน 10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 10 ปี	4.28	-	0.26*	0.06	0.29*
11-20 ปี	4.16		-	0.20*	0.03
21-30 ปี	4.17			-	0.23*
31 ปีขึ้นไป	4.10				-

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 16 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 4 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน คือ ไม่เกิน 10 ปี ต่างจาก 11-20 ปี, ไม่เกิน 10 ปี ต่างจาก 31 ปีขึ้นไป, 11-20 ปี ต่างจาก 21-30 ปี และ 21-30 ปี ต่างจาก 31 ปีขึ้นไป

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 181 คน เมื่อจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 36.46 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 23.76 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 และมีอายุ ไม่เกิน 30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.57 เมื่อจำแนกตามระดับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 85.08 และสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.92 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 รองลงมา มี ประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 31.49 มีประสบการณ์ใน การทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.65 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.26

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวม จำนวน 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการนิเทศทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้ รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ และสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ

1.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ และครูมีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมและสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ตามลำดับ

1.3 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัดผล

การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมา คือ ครูมีการตัดสินผลการเรียนรู้ความสามารถ และทักษะของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน และครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ให้หลากหลายส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตามลำดับ

1.4 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ และสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครูส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย ตามลำดับ

1.5 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน และสถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศภายในส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน ตามลำดับ

1.6 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คณะกรรมการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ เท่ากับบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบ รองลงมา คือ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในครั้งต่อไป และสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

1.7 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ รองลงมา คือ บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และบุคลากรในสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้ตามลำดับ

2. แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

2.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการนิเทศทางการศึกษาและด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงทำการทดสอบคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ (Scheffe's) มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา พบว่า บุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา แตกต่างกับบุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน แตกต่างกับ บุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.2 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามอายุของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกับบุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บุคลากรใน

โรงเรียนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน ต่างจาก อายุ 41-50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุไม่เกิน 30 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน ต่างจาก อายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ระดับการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงทำการทดสอบคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's) มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เกิน 10 ปี มีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกับ บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เกิน 10 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน แตกต่างกับ บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน แตกต่างกับ บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี มีการบริหารงานวิชาการในด้านเดียวกัน แตกต่างกับ บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับ

มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนมีการมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศทางการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ตปณีย์ทรัพย์ และธีรพงศ์ บุศรากุล (2564) ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร มีการจัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดทำและการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ มีการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร มีการสร้างหลักสูตรที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาทำให้ครูผู้สอนนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติรุจ บุญสูง (2563) ศึกษาเรื่องสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ

การพัฒนาผู้เรียนมากที่สุด ครูมีการกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่ได้วางไว้ สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถตามศักยภาพ และความถนัด สถานศึกษามีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ครูมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำผลการประเมินที่ได้ไปวางแผนแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ตปนีทรัพย์ และธีรพงศ์ บุศรากุล (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการกำหนดระเบียบ แนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ครูมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัด และประเมินผลที่มีมาตรฐาน ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้น การประเมินตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ครูทำการวัดผลและประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา ตปนีทรัพย์ และธีรพงศ์ บุศรากุล (2564) ศึกษาเรื่องสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารและครูมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.4 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทาง ในการทำวิจัย สนับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู ครูใช้ กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษา

ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ กลีผล (2565) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า ครูมีความคิดเห็นในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.5 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน จัดทำแผนการนิเทศภายใน จัดทำปฏิทินการนิเทศภายในและดำเนินการนิเทศภายในตามแผนที่วางไว้ด้วยรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในสถานศึกษาและมีการสรุปผลการนิเทศร่วมกันเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ นคร จงอนุรักษ์ (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชะอำ คุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.6 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีการวางแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบและมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา กาเร็ว (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.7 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นในการใช้สื่อ มีการจัดหา ผลิต ปรับปรุงและพัฒนาสื่ออย่างหลากหลาย บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี มีการวิเคราะห์ผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรัฐติการ บุญสนอง (2553) ซึ่งได้สรุปผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามอายุระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

2.1 บุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุต่างกันมีการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน ส่วนในด้านการนิเทศทางการศึกษาและด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างกัน ในด้านการนิเทศทางการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศต่างกัน และอาจส่งผลต่อการให้การยอมรับและไว้วางใจกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัณฑ์ โตสกุล (2558) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญด้านการนิเทศทางการศึกษาน้อย ไม่มีความรู้ในการนิเทศ ไม่วางแผนการนิเทศ และไว้วางใจกัน และบุคลากรในโรงเรียนที่มีอายุต่างกันมีการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากการเลือกใช้สื่อเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีรูปแบบที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยนุช สกุนนุ้ย (2555) ที่พบว่าครูศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกันมีการใช้สื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างกัน

2.2 บุคลากรในโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับใด ล้วนตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และร่วมกันบริหารงานวิชาการอย่างเต็มกำลังความสามารถในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิรินทร์ เอี่ยมครอง (2562) ซึ่งพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

2.3 บุคลากรในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศทางการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องจากประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อการเลือกใช้สื่อในรูปแบบที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนก มีชูชัน และสมใจ สืบเสาะ (2565) ซึ่งพบว่าผู้บริหารและครูรุ่นใหม่ que เริ่มเข้าสู่อาชีพทางการศึกษาสามารถเข้าถึงและยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงและยอมรับทางด้านสื่อเทคโนโลยีได้มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมและมีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ และส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเหมาะสม

3. ด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการวัดผลให้ถูกต้อง ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ครูและบุคลากรใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐาน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยอย่างถูกต้องตามกระบวนการวิจัยเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. ด้านการนิเทศทางการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายในให้ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการได้จัดทำแผนและใช้เป็นแนวทางในการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายของการนิเทศ คือการอำนวยความสะดวก สนับสนุนและช่วยเหลือครูในการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน และกระตุ้นขวัญและกำลังใจให้กับครูอย่างแท้จริง

6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อนำไปวางแผน ดำเนินการตามแผน และประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้ เพื่อเป็นการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อ ตลอดจนประสบการณ์และวิธีการในการใช้ประโยชน์จากสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการระหว่างครูผู้สอนทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษากัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

3. วรรคศึกษาการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **ขอบข่ายของงานวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565, จาก: <https://bet.obec.go.th/index/wp-content>.
- กัณฑ์ โตสกุล. (2558). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- กิตติยา กาเร็ว. (2557). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- จิรัฐติกาล บุญสนอง. (2553). **แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่สาว อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ฉวีวรรณ อินชุกุล. (2559). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). **การสอนซ่อมเสริม: เติมเต็มศักยภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์ (1991).
- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). **แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลัก ธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ พศ.ม.,

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, นครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- เบญจภรณ์ จิตรุ. (2559). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เบญจวรรณ กลีผล. (2565). **การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง**. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). **ความเป็นครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). **การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- พรธมมน พินทุสมิต. (2560). **การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณบุรี, ปทุมธานี.
- พิชิต ฤทธิ์จรัญ. (2560). **หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: เฮาส์ ออฟ เดอร์มิสท์.
- พุทธิภาคย์ รักซ้อน. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เพ็ญนภา ตปนียทรัพย์ และธีรพงศ์ บุศรากุล. (2564). **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 11(2), 77-90.
- มูนา จารง. (2560). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายระดับชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2**. การ

คันทว่าอิสระ ค.ม.,มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

- รัชชก มีชูชัน และสมใจ สืบเสาะ. (2565). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารงานวิชาการเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในสถานศึกษา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, กรุงเทพฯ.
- วลัยนัช สกุลน้อย. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., วิทยาลัยราชพฤกษ์, นนทบุรี.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัด ชัยนาทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (2562). **การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2562–2565.** พะเยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (2565). **รายงานการประเมินคุณภาพ การศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 โดยกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.** พะเยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ.** *วารสาร การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 934–944.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2554). **สถิติและการวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสวิตา แก้วกันหา. (2560). **ผลของโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เฉพาะเรื่องต่อ พฤติกรรมหุ่นหันหลังแล่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ พย.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อดิรุจ บุญสูง. (2563). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนขยาย โอกาสในเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อติวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

อภิชา พุ่มพวง. (2559). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 6.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

อภิเชษฐ์ บุญพะยอม. (2560). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.**
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **การวางแผนการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็นค่าระดับ โดยมีเกณฑ์การวัด 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่าน

4. หากมีข้อเสนอแนะกรุณาเพิ่มเติมลงในแบบสอบถามตอนที่ 3 เพื่อจะได้เป็น
ประโยชน์ต่อการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
ครั้งนี้

นางสาวรัตนภรณ์ เผ่าฟู

นิสิตปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และกรอกข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โรงเรียน.....

1. อายุ

- ไม่เกิน 30 ปี
- 31-40 ปี
- 41-50 ปี
- 50 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

- ไม่เกิน 10 ปี
- 11-20 ปี
- 21-30 ปี
- 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง: โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนของท่าน ที่ตรงตามสภาพจริงและสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านมาก
ที่สุด โดยกำหนดคะแนนดังนี้

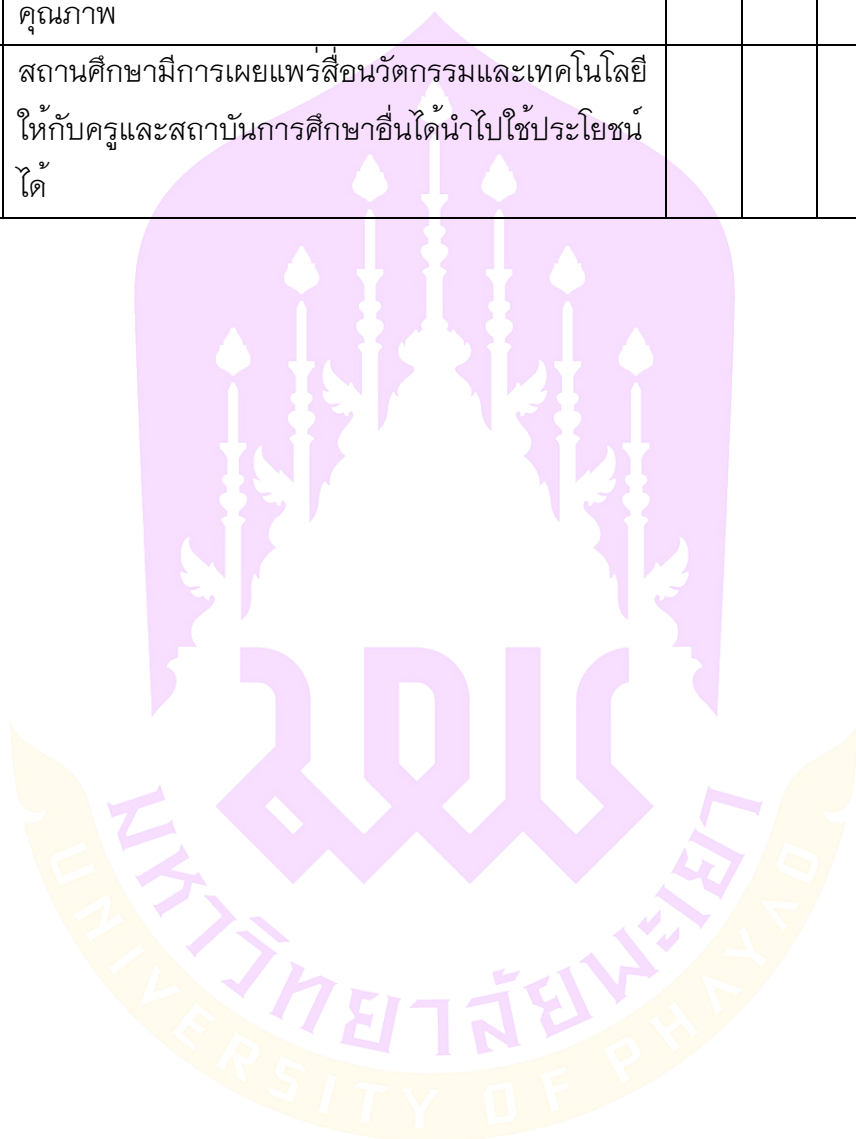
ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
1. งานด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
1.1	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร					
1.2	สถานศึกษาจัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร					
1.3	สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดทำและการใช้หลักสูตร					
1.4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์					
1.5	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา					
1.6	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
1.7	สถานศึกษาส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร					
1.8	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
1.9	สถานศึกษามีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้					
1.10	สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร					
1.11	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตร					
1.12	สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
2. งานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
2.1	ครูมีการกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.2	ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2.3	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้					
2.4	ครูมีการจัดบรรยากาศ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้					
2.5	ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ตามศักยภาพและความถนัด					
2.6	สถานศึกษามีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู					
2.7	ครูมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด					
2.8	ครูนำผลการประเมินไปวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ					
3. งานด้านกาารวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน						
3.1	สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการวัดผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
3.2	ครูมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีมาตรฐาน					
3.3	ครูใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้หลากหลาย					
3.4	ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง					
3.5	ครูมีการตัดสินผลการเรียนรู้ ความสามารถและทักษะของผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
3. งานด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (ต่อ)						
3.6	ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
3.7	ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวัดและประเมินผลมาใช้วางแผนปรับปรุง พัฒนาและช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงาน					
3.8	สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา					
4. งานด้านการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
4.1	สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ					
4.2	สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการวิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย					
4.3	สถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัยให้แก่ครู					
4.4	ครูใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน					
4.5	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
5. งานด้านการนิเทศทางการศึกษา						
5.1	สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน					
5.2	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน					
5.3	สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศภายใน					
5.4	สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน					
5.5	สถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามแผนที่วางไว้ด้วยรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสม					
5.6	บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในสถานศึกษา					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
6. งานด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						
5.7	บุคลากรทุกคนมีการสรุปผลการนิเทศร่วมกันเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป					
6.1	สถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา					
6.2	สถานศึกษามีการวางแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่วางไว้					
6.3	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ					
6.4	คณะกรรมการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้					
6.5	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบ					
6.6	บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในครั้งต่อไป					
7. งานด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
7.1	สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นในการใช้สื่อ					
7.2	สถานศึกษามีการจัดหา ผลิต ปรับปรุงและพัฒนาสื่ออย่างหลากหลาย					
7.3	บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ					
7.4	บุคลากรในสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการบริหารงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
7.5	บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ					
7.6	สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้					

ภาคผนวก ค แบบประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม

สรุปผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยนี้ ใช้ในการหาค่าดัชนี ความ สอดคล้อง ของ วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม ว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

ด้าน	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		1	2	3			
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. สถานศึกษาจัดหาคู่มือเอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการจัดทำและการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	5. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

	7. สถานศึกษาส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	8. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	9. สถานศึกษามีการนำหลักสูตรที่พัฒนาไปใช้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	10. สถานศึกษามีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	11. สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	12. สถานศึกษานำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	1. ครูมีการกำหนดเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. ครูมีการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ กิจกรรม และสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถตามศักยภาพและความถนัด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. สถานศึกษามีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	7. ครูมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	8. ครูนำผลการประเมินไปวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

งานด้านการวัดผล การประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	1. สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระเบียบและแนวทางการวัดผลให้ สอดคล้องกับหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. ครูมีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ในการวัดและประเมินผลที่มี มาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. ครูใช้เครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลให้หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. ครูดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนของผู้เรียนตามสภาพจริง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	5. ครูมีการตัดสินผลการเรียนรู้อ ความสามารถและทักษะของผู้เรียน เทียบกับเกณฑ์ที่มีมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. ครูนำผลการวัดและประเมินผลมา ใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	7. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวัด และประเมินผลมาใช้วางแผนปรับปรุง พัฒนาและช่วยเหลือครูในการ ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	8. สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอน ผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพ การศึกษา	1. สถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครู ทำวิจัยอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการ วิจัยสำหรับให้ครูใช้เป็นแนวทางใน การทำวิจัย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. สถานศึกษานับสนุนงบประมาณ ลือและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการทำวิจัย ให้แก่ครู	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. ครูใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไข ปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

	5. สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการนิเทศ ทางการศึกษา	1. สถานศึกษากำหนดเป้าหมายของการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	5. สถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามแผนที่วางไว้ด้วยรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	7. บุคลากรทุกคนมีการสรุปผลการนิเทศร่วมกันเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาระบบ การประกัน คุณภาพ ภายในและ มาตรฐาน การศึกษา	1. สถานศึกษากำหนดเกณฑ์เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. สถานศึกษามีการวางแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่วางไว้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานทุกครั้งให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. คณะกรรมการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

	5. บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนรวมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนรวมในการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	1. สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นในการใช้สื่อ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	2. สถานศึกษามีการจัดการจัดหา ผลิต ปรับปรุงและพัฒนาสื่ออย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	3. บุคลากรในสถานศึกษานำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	4. บุคลากรในสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	5. บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
	6. สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับครูและสถาบันการศึกษาอื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ได้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try Out)

Reliability

Scale: ALL VARIABLE

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	0.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
0.985	52

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1.1	218.7000	807.666	0.615	0.985
ข้อ 1.2	218.8000	803.131	0.707	0.985
ข้อ 1.4	218.6333	804.102	0.746	0.985
ข้อ 1.5	218.8000	800.510	0.686	0.985
ข้อ 1.6	218.6333	799.068	0.769	0.985
ข้อ 1.7	218.7333	799.789	0.768	0.985
ข้อ 1.8	218.9333	799.651	0.802	0.985
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted

		Item Deleted		Deleted
ข้อ 1.9	218.8333	798.764	0.776	0.985
ข้อ 1.10	218.7000	800.562	0.793	0.985
ข้อ 1.11	218.7333	799.306	0.833	0.985
ข้อ 1.12	218.8000	796.510	0.817	0.985
ข้อ 2.1	218.8667	797.637	0.770	0.985
ข้อ 2.2	218.7667	804.944	0.756	0.985
ข้อ 2.3	218.6333	806.999	0.670	0.985
ข้อ 2.4	218.6667	806.437	0.750	0.985
ข้อ 2.5	218.7333	816.823	0.518	0.985
ข้อ 2.6	218.8333	804.764	0.729	0.985
ข้อ 2.7	218.9000	799.059	0.798	0.985
ข้อ 2.8	218.7667	796.185	0.864	0.985
ข้อ 3.1	218.8667	797.499	0.819	0.985
ข้อ 3.2	218.8333	805.178	0.718	0.985
ข้อ 3.3	218.8000	795.476	0.894	0.985
ข้อ 3.4	218.7667	797.151	0.841	0.985
ข้อ 3.5	218.6333	803.068	0.720	0.985
ข้อ 3.6	218.7333	799.720	0.822	0.985
ข้อ 3.7	218.8000	791.959	0.873	0.985
ข้อ 3.8	218.8000	793.890	0.830	0.985
ข้อ 4.1	218.9667	797.964	0.725	0.985
ข้อ 4.2	218.8333	809.178	0.570	0.985
ข้อ 4.3	218.9667	799.895	0.721	0.985
ข้อ 4.4	218.9333	797.168	0.767	0.985
ข้อ 4.5	218.9333	810.340	0.580	0.985
ข้อ 5.1	218.9333	797.513	0.759	0.985
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted

ข้อ 5.2	218.6667	803.609	0.764	0.985
ข้อ 5.3	218.6333	802.240	0.796	0.985
ข้อ 5.4	218.7333	803.789	0.719	0.985
ข้อ 5.5	218.7000	796.700	0.890	0.985
ข้อ 5.6	218.7333	795.857	0.921	0.985
ข้อ 5.7	218.8000	796.786	0.861	0.985
ข้อ 6.1	218.7667	795.702	0.876	0.985
ข้อ 6.2	218.6333	803.551	0.827	0.985
ข้อ 6.3	218.5667	806.392	0.741	0.985
ข้อ 6.4	218.8333	801.592	0.757	0.985
ข้อ 6.5	218.7333	801.513	0.777	0.985
ข้อ 6.6	218.8000	796.372	0.872	0.985
ข้อ 7.1	218.8333	795.454	0.767	0.985
ข้อ 7.2	218.7667	806.392	0.662	0.985
ข้อ 7.3	218.9000	806.576	0.617	0.985
ข้อ 7.4	218.7333	812.202	0.508	0.985
ข้อ 7.5	218.8333	808.144	0.527	0.985
ข้อ 7.6	218.6667	812.299	0.496	0.985

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	รัตนารณณ์ เผ่าฟู
วัน เดือน ปี เกิด	19 กุมภาพันธ์ 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 ศษ.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	17 หมู่ 8 ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	รัตนารณณ์ เผ่าฟู. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 1204-1216). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

